Lietas Nr. C16040517
Lietvedības Nr. C 0405-17/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2017.gada 11.septembrī

Jēkabpils rajona tiesa
Tiesnesis V.Trušels
Ar sekretāri /pers. B/
piedaloties prasītāja pārstāvei /pers. C/
atbildētāja pārstāvei /pers. D/
zv.advokātam S.Bērtaitim
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. F/ prasībā pret VSIA "/Nosaukums A/" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas samaksu par visu darba piespiedu kavējuma laiku, un

k o n s t a t ē j a

2016.gada 27.decembrī /pers. F/ (turpmāk – Prasītājs) iesniedzis Jēkabpils rajona tiesā prasību pret VSIA "/Nosaukums A/" (turpmāk – Atbildētāja) par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas samaksu par visu darba piespiedu kavējuma laiku.

Prasītājs norāda, ka 2014.gada 20.maijā starp Prasītāju, kā darbinieku (turpmāk — Darbinieks un/vai Prasītājs) un Atbildētāju, kā darba devēju (turpmāk — Darba devējs un/vai Atbildētājs), tika noslēgts Darba līgums Nr.2-11/20 (turpmāk — Darba līgums). Darba līguma 1.1.punktā noteikts, ka Darbinieks stājas darbā pie Darba devēja, un Darba devējs pieņem viņu darbā Licencēšanas daļā par vecāko ekspertu. Darba pienākumi Darbiniekam tiek noteikti ar amata aprakstu. Darba līguma 1.2.punktā noteikts, ka pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību" darbinieka amata nosaukums —vecākais eksperts, profesijas kods —2422 09. Amata nosaukums saskaņā ar direkcijas specifiku un amatu sarakstu: vecākais eksperts autopārvadājumu jautājumos. Darba līguma 2.1.1.apakšpunktā ir noteikts, ka Darbinieks uzņemas veikt pienākumus saskaņā ar amata aprakstu (Pielikums Nr.1). Amata aprakstā ir noteikts sekojošais: 1. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ Licencēšanas daļa. 2. Vecākais eksperts autopārvadājuma jautājumos. 3. Pakļauts daļas vadītājam. 4. Amata pamatpienākumi:

1. Veikt regulāru autopārvadātāju atbilstības novērtējumu atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanas prasībām.

2. Analizēt un dot priekšlikumus daļas vadītājam un valdei par pārvadātājiem, kuriem pastāv risks par neatbilstību pārvadājumu veikšanas nosacījumiem.

3. Sadarboties ar autopārvadātājus kontrolējošām institūcijām sniedzot nepieciešamās konsultācijas un informāciju, lai nodrošinātu godīgas konkurences nosacījumus autopārvadājumu jomā.

4. Gatavot priekšlikumus iekšējos un ārējos autopārvadājumu reglamentējošos normatīvajos aktos, godīgas autopārvadājumu konkurences nodrošināšanai.

5. Sagatavot priekšlikumus pārvadātāju labas reputācijas izvērtēšanas sistēmai ņemot vērā Eiropas Savienības un Latvijas normatīvos aktos noteikto.

6. Konsultēt, t.sk., veikt situāciju izvērtējumu, sniegt atzinumus un priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar neregulāro pasažieru pārvadājumu organizēšanu.

7. Sniegt klientiem konsultācijas un informāciju par prasībām autopārvadājumu veikšanai un dokumentu, kuru izsniegšana paredzēta /Nosaukums A/, saņemšanai (licences, licenču kartītes, Eiropas Kopienas atļaujas, Eiropas Kopienas atļauju kopijas, autovadītāju atestāti u.c.).

8. Nepieciešamības gadījumā veikt citu Licencēšanas daļas darbinieku pienākumus.

9. Pildīt citus vadības dotos rīkojumus un uzdevumus.

5. Kvalifikācijas apraksts:

5.1. Pienākumu pildīšanai nepieciešamo zināšanu apjoms (izglītība) un profesionālā pieredze:

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumiem Nr.733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi" amata pienākumu veikšanai nepieciešamās valsts valodas zināšanas, kas atbilst augstākā līmeņa I.pakāpei (C1). Darbības sfērai atbilstoša augstākā izglītība. Regulāra zināšanu papildināšana un prasme lietot praksē teorētiskās zināšanas. Jāpārzina ar darbu saistītie normatīvie akti. Nepieciešamas angļu un krievu valodas zināšanas. Jāpārvalda izmantojamās datortehnikas darbības principi, lietošanas nosacījumi, darba racionāla organizācija.

5.2. Darba raksturojums:

5.2.1. Veicamā darba sarežģītības pakāpe un garīgā piepūle:

Darbs prasa vērtēt esošo stāvokli, izstrādāt un lietot jaunus specifiskus problēmu risinājumus, veikt pētījumus, izmantot pieredzi, kas prasa dziļu analītisko domāšanu un palielinātu intelektuālo piepūli. Jāizmanto un jāsalīdzina dažādu veidu informācija un jānosaka labākie risinājumi, jānoformulē secinājumi lēmumu pieņemšanai.

5.2.2. Pienākums sadarboties ar citām amatpersonām:

Pārsvarā darbu izpilda individuāli, bet darba izpildei nepieciešama sadarbība: struktūrvienības ietvaros, ar citām struktūrvienībām, atsevišķos gadījumos ar valdi, kā arī citām iestādēm un institūcijām.

5.3. Atbildības apjoms:

Atbild par uzdotā darba kvalitatīvu un savlaicīgu izpildi, par paša pieņemtajiem lēmumiem un darba kvalitāti, par sagatavotās informācijas atbilstību un patiesumu, kā arī par izstrādāto atzinumu un priekšlikumu kompetenci, kas var ietekmēt direkcijas darbu.

6. Darbību reglamentējošie normatīvie akti:

Eiropas Savienības regulas, Saeimas pieņemtie likumi, ratificētās starptautiskās konvencijas un nolīgumi, Ministru kabineta normatīvie akti, Satiksmes ministrijas normatīvie akti, direkcijas statūti, darba kārtības noteikumi un amata apraksts.

Darbinieks ar amata aprakstu iepazinies 2014.gada 20.maijā, ko apliecina Prasītāja pašrocīgs paraksts. Atbilstoši Ministru kabineta 18.05.2010. noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību" (turpmāk — Profesiju klasifikators) amatam vecākais eksperts autopārvadājumu jautājumos ir noteikts profesijas kods 2422 09 un atbilstošā profesija — vecākais eksperts. Saskaņā ar Profesiju klasifikatoru atsevišķā grupa "2422 ir politikas pārvaldības vecākie speciālisti", Profesiju klasifikatorā noteikts nodarbinātības apraksts un klasifikācija.

Sakarā ar to, ka 24.11.2016. Prasītājs ir saņēmis Valsts SIA /Nosaukums A/ 24.11.2016. darba devēja uzteikumu Nr.1-14/3627 "Par grozījumiem darba līgumā vai darba tiesisko attiecību izbeigšanu" (turpmāk — Darba devēja uzteikums), kurā ir piedāvāti grozījumi starp Prasītāju un Valsts SIA /Nosaukums A/ 2014.gada 20.maijā noslēgtajā darba līgumā Nr.2-11/20 (turpmāk — Darba līgums), izvērtējot piedāvātos Darba līguma grozījumus un to tiesisko pamatojumu atbilstoši Darba likuma 98.panta nosacījumiem 07.12.2016. informējis Darba devēju par to, ka nepiekrīt turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši piedāvātajiem Darba līguma grozījumiem sekojošu apsvērumu dēļ. Atbildētājs Darba devēja uzteikumā ir norādījis, ka ņemot vērā Direkcijas organizatoriska rakstura pasākumus, kā rezultātā tiek veiktas strukturālas izmaiņas — Direkcijas Licencēšanas daļas vecākā eksperta amats tiek likvidēts un tiek izveidots Direkcijas Licencēšanas daļas transporta kontroliera amats". Prasītāja ieskatā pēc būtības piedāvātie Darba līguma grozījumi maina tikai amata nosaukumu, bet ne amata pienākumus, kā arī būtiski pazemina Darbinieku amatā. Darba devēja uzteikumā Atbildētājs piedāvājis Prasītājam turpināt darbu Licencēšanas daļā transporta kontroliera amatā. Darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā ir noteikts sekojošais. Struktūrvienība — Licencēšanas daļa, amats — transporta kontrolieris, profesijas kods 4323 04, amata saime — 1., līmenis 10. Amata mērķis darbinieks, kurš ieņem šo amatu, kontrolē autopārvadājumu veikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un sadarbojas ar kontroles institūcijām. Darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā noteiktie amata pienākumi ir precīzi tie paši, kas noteikti esošajā Darba līgumā un amata aprakstā, proti, 1. Neregulāro pasažieru pārvadātāju kontroles organizēšana: - Sadarboties ar autopārvadātājus kontrolējošām institūcijām sniedzot nepieciešamās konsultācijas un informāciju, lai nodrošinātu godīgas konkurences nosacījumus autopārvadājumu jomā (esošā amata apraksta 3.punkts). - Gatavot priekšlikumus iekšējos un ārējos autopārvadājumu reglamentējošos normatīvajos aktos, godīgas autopārvadājumu konkurences nodrošināšanai (esošā amata apraksta 4.punkts). - Konsultēt, t.sk., veikt situāciju izvērtējumu, sniegt atzinumus un priekšlikumus jautājumos, kas saistīti ar neregulāro pasažieru pārvadājumu organizēšanu (esošā amata apraksta 6.punkts).

2. Priekšlikumu sniegšana: - Veikt regulāru autopārvadātāju atbilstības novērtējumu atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanas prasībām (esošā amata apraksta 1.punkts). Analizēt un dot priekšlikumus daļas vadītājam un valdei par pārvadātājiem, kuriem pastāv risks par neatbilstību pārvadājumu veikšanas nosacījumiem (esošā amata apraksta 2.punkts). - Sagatavot priekšlikumus pārvadātāju labas reputācijas izvērtēšanas sistēmai ņemot vērā Eiropas Savienības un Latvijas normatīvos aktos noteikto (esošā amata apraksta 5.punkts).

3. Klientu konsultēšana:

- Sniegt klientiem konsultācijas un informāciju par prasībām autopārvadājumu veikšanai un dokumentu, kuru izsniegšana paredzēta /Nosaukums A/, saņemšanai (licences, licenču kartītes, Eiropas Kopienas atļaujas, Eiropas Kopienas atļauju kopijas, autovadītāju atestāti u.c.) (esošā amata apraksta 7.punkts).

4. Citi pienākumi:

- Izpildīt citus tieša vadītāja rīkojumus un uzdevumus (esošā amata apraksta 9.punkts).

Amatam nepieciešamā profesionālā kvalifikācija:

Izglītība — Vēlama augstākā izglītība, kas atbilst ceturtajam vai piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim.

Profesionālā pieredze (joma, specialitāte un ilgums) — Vismaz viena gada pieredze autopārvadājumu jomā.

Profesionālās zināšanas un prasmes — Zināšanas un prasmes piemērot autopārvadājumu nozari reglamentējošos normatīvos aktus. Prasme strādāt ar datu bāzēm un programmatūrām. Ļoti labas sadarbības un komunikācijas prasmes, zināšanas par lietišķās saskarsmes un sarakstes kultūru. Zināšanas par direkcijas sniegtajiem pakalpojumiem un to saņemšanas nosacījumiem. Prasmes sagatavot un noformēt pārvaldes dokumentus, ievērojot normatīvo aktu prasības, zināšanas par lietu kārtošanu atbilstoši nomenklatūrai. Vispārējās zināšanas un prasmes — Latviešu valodas zināšanas Cl līmenī. Labas iemaņas darbā ar MS Office programmatūru. Prasme patstāvīgi plānot un organizēt savu darbu. Krievu valodas zināšanas vismaz B2 līmenī. Angļu valodas zināšanas vismaz B1 līmenī. Sadarbība. Iekšējā sadarbība — IT un saimnieciskā nodrošinājuma, Finanšu un grāmatvedības daļa, Sabiedriskā transporta plānošanas, analīzes un kontroles daļa. Ārējā sadarbība — Autopārvadājumu kontroles institūcijas.

Amata pilnvaras. Amata atbildība:

1. Par savu amata pienākumu kvalitatīvu un savlaicīgu izpildi.
2. Par savas darbības vai bezdarbības radītajām sekām.
3. Par pieņemto lēmumu atbilstību iekšējo un ārējo normatīvo aktu prasībām.
4. Par Direkcijas darba kārtības un citu iekšējo normatīvo aktu ievērošanu.

Amata tiesības:

1. Pieprasīt un saņemt amata pienākumu pildīšanai nepieciešamo informāciju, resursus un tehnisko nodrošinājumu.
2. Apmeklēt profesionālās pilnveides pasākumus un paaugstināt savu kvalifikāciju.
3. Sniegt priekšlikumus darba procesu pilnveidošanai.

Atbilstoši Profesiju klasifikatoram Darba devējs amatam noteicis profesijas kodu 4323 04, ar attiecīgo profesiju — transporta kontrolieris. Profesiju klasifikatorā atsevišķā grupa "4323 ir transporta uzskaties darbinieki", proti, darbinieki, kas veic visu transportlīdzekļu veidu uzskaiti, koordinē pasažieru un kravas pārvadājumu kustību pa autoceļiem, dzelzceļu, gaisa, ūdens līnijām, gatavo informāciju iestādes vadībai, uzskaita, nodrošina un organizē transportlīdzekļu iekraušanas/izkraušanas darbus, kā arī veic kuģu ienākšanas un iziešanas formalitātes ostās un citās valsts un pašvaldību institūcijās, pieņem un uzskaita kokmateriālus un citu kravu. Profesiju klasifikators nosaka attiecīgajā grupā iekļauto profesiju profesionālās darbības pamatuzdevumus. Attiecīgi piedāvātie Darba līguma grozījumi un tam pievienotajā amata aprakstā noteiktie amata pienākumi neatbilst Profesiju klasifikatorā noteiktajam. Cita starpā, piedāvātajos Darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā amatam transporta kontrolieris atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam ir noteikta amatu saime 1.Administratīvā vadība, kurā ietilpst amati, kuru pildītāju pienākums ir administratīvi vadīt iestāžu darbu: Valsts kancelejas direktors, valsts sekretāri, Ministru kabineta locekļa padotībā esošo iestāžu vadītāji, citu valsts institūciju (patstāvīgo iestāžu) vadītāji, pašvaldību izpilddirektori un pašvaldības iestāžu vadītāji, prokuratūras administratīvā dienesta direktors un viņa vietnieki, Augstākās tiesas administrācijas vadītājs. Šajā saimē var tikt klasificēti valsts sekretāru, padotības un pašvaldības iestāžu vadītāju vietnieki,

kā arī padotības iestāžu teritoriālo struktūrvienību vadītāji un viņu vietnieki, ja to pamatfunkcija ir administratīvā vadība. Tādejādi Prasītāja ieskatā piedāvātajos Darba līguma grozījumos un jaunajā amatā aprakstā noteiktais neatbilst Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 4.panta sestās daļas, 7.panta pirmās un otrās daļas prasībām, kā arī neatbilst šī likuma 1.pielikumā "Valsts un pašvaldību institūciju amatu saimes, apakšsaimes un to apraksts" noteiktajam. Darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā transporta kontroliera amatam ir noteikts 10.1līmenis saskaņā ar Nolikumu par Valsts SIA /Nosaukums A/ Darba samaksas sistēmu (apstiprināts Valsts SIA /Nosaukums A/ 2016.gada 18.jūlija valdes sēdē Protokola Nr.8. saskaņots Valsts SIA /Nosaukums A/ 2016.gada 12.augustā Dalībnieku sapulcē Protokols Nr.5) (turpmāk — Darba samaksas sistēmas nolikums). Darba samaksas sistēmas nolikuma pielikumā Nr.1 ir noteikti Darbinieku amatu darba samaksas līmeņu un mēneša darba algas diapazons (pirms LR normatīvajos aktos noteikto nodokļu nomaksas), kurā ir noteikts, ka amats autopārvadājumu kontrolieris ir iekļauts 10.1līmenī, paredzot mēnešalgu, kas pārsniedz Darba samaksas sistēmas nolikumā noteikto apmēru 10.1līmenim. Cita starpā amats ar nosaukumu transporta kontrolieris, kurā Darbiniekam piedāvā turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši Darba devēja piedāvātajiem Darba līguma grozījumiem no 2017.gada 1 janvāra, Darba samaksas sistēmas nolikuma pielikumā Nr.1 nav vispār.

Pieņemot, ka Darba devēja izpratnē autotransporta kontrolieris ir līdzvērtīgs amats transporta kontroliera amatam, tad 10.1līmenī iekļautā amata vispārējā aprakstā ir noteikts: Administratīvi tehniskā atbalsta funkcija. Darbinieks veic standarta pienākumus saskaņā ar instrukcijām un procedūrām, piem., atbildēt uz ienākošajiem zvaniem, sagaidīt viesu, nodrošināt sarunu zāli ar ūdeni, kafiju, papīru rakstāmpiederumiem, utml., reģistrēt ienākošo korespondenci, noformēt un uzskaitīt standarta dokumentus, standarta atskaišu gatavošana. Sekretāri šajā līmenī apkalpo cilvēku grupu/struktūrvienību, nodrošinot pilnu administratīvi tehnisko atbalstu. Darbs prasa spēju nonākt pie secinājumiem un sekot vispiemērotākajam rīcības plānam atbilstoši priekšrakstiem. Kvalifikācija: vidējā izglītība, apmācību kursi, pieredze biroja darbā (1-2 gadi), precizitāte, atbildība, komunikācijas spējas. Klientu apkalpošanas zālē — pieņemt dokumentus, apstrādāt tos, palīdzēt klientiem aizpildīt veidlapas, noformēt pasūtījumu. Prasītāja rīcībā ir informācija, ka 2016.gada 21.decembrī tika sasaukta valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ valdes sēde, kurā ticis pieņemts lēmums par brīvo amata vietu likvidāciju. Prasītāja ieskatā šāda Atbildētāja rīcība ir pretrunā ar Satversmes 106.pantu, kurā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Brīvo amata vietu likvidācija pēc Prasītāja intereses izrādīšanas par iespēju strādāt pie Darba devēja citā darbā ir vērtējama kā darbinieka tiesisko stāvokli pasliktinošu noteikumu pieņemšana Darba likuma 6.panta pirmās daļas izpratnē. Kā norādīts Darba likuma komentāros "Darba likums ar komentāriem" (izdevējs Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, izdots 2010.gadā) saskaņā ar Darba likuma 6.panta pirmo daļu nav spēkā darba koplīguma, darba kārtības noteikumu, kā arī darba līguma un darba devēja rīkojumi, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli. Prasītāja ieskatā 2016.gada 21.decembrī valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ valdes sēdē pieņemtas lēmums par brīvo amata vietu likvidēšanu ir uzskatāms par darba devēja rīkojumu, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli. Darba likuma komentāros "Darba likums ar komentāriem" (izdevējs Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, izdots 2010.gadā), skaidrojot Darba likuma 6.pantu par darbinieka tiesisko stāvokli pasliktinošu noteikumu spēkā neesamību ir teikts, ka "Darba likuma 6.panta pirmajā daļā iekļauts nozīmīgs darba tiesību princips (..). Principa mērķis ir darbinieka kā neaizsargātākās puses darba tiesībās, tiesību un tiesisko interešu aizsardzība gadījumā, ja darba tiesības regulējošajos dokumentos ietverts noteikums pasliktina darbinieka stāvokli." Darbinieks, ņemot vērā Darba devēja uzteikumā noteikto, izvērtējot piedāvātos Darba līguma grozījumus uzskata, ka darba līguma uzteikums nav tiesiski pamatots sekojošu apsvērumu dēļ: 1. Piedāvātie Darba līguma grozījumi un jaunais amata apraksts neatbilst Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma prasībām, Ministru kabineta 18.05.2010. noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju - klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību" nosacījumiem, un Nolikumam par Valsts SIA /Nosaukums A/ Darba samaksas sistēmu (apstiprināts Valsts SIA /Nosaukums A/ 2016.gada 18.jūlija valdes sēdē Protokola Nr.8, saskaņots Valsts SIA /Nosaukums A/ 2016.gada 12.augustā Dalībnieku sapulcē Protokols Nr.5).

2. Darba devējs atbilstoši Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai nav piedāvājis Darbiniekam citu darbu, turklāt, pieņemot lēmumu par brīvo amata vietu likvidāciju ir pasliktinājis darbinieka tiesisko stāvokli Darba likuma 6.panta pirmās daļas izpratnē. Ņemot vērā iepriekš minēto, atbilstoši Satversmes 106.pantam, Darba likuma 6.panta pirmajai daļai, 98.panta ceturtajai daļai, Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktam, 101.panta ceturtajai daļai, Darba likuma 122.pantam, 124.pantam, Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 4.panta sestajai daļai, 7.panta pirmajai un otrajai daļai, kā arī šī likuma 1.pielikuma "Valsts un pašvaldību institūciju amatu saimes, apakšsaimes un to apraksts" 1.punktam, Ministru kabineta 18.05.2010. noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību", Civilprocesa 28.panta devītajai daļai, 82.panta pirmajai daļai, 92.pantam, 93.panta pirmajai daļai, 112.pantam, 127.panta pirmajai daļai, 128.panta trešajai daļai,149.panta astotajai daļai, 205.panta pirmās daļas 2.punktam, 205.panta pirmās daļas 3.punktam, Civillikuma 1.pantam, 5.pantam un 1635.pantam, lūdz tiesu: atzīt par prettiesisku un spēkā neesošu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" 24.11.2016. darba devēja uzteikumu Nr.1-14/3627 "Par grozījumiem darba līgumā vai darba tiesisko attiecību izbeigšanu"; atjaunot Prasītāju darbā iepriekšējā amatā - vecākais eksperts autopārvadājuma jautājumos ar sprieduma stāšanos spēkā; piedzīt no Atbildētāja vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku; piedzīt no Atbildētāja morālo kaitējumu, kā arī visus tiesāšanās izdevumus (ar lietas vešanu saistītos izdevumus).

2017.gada 2.februārī Atbildētāja tiesā iesniegusi paskaidrojumus, kuros norāda, ka /Nosaukums A/2016.gada sākumā tika veikts funkcionālais audits "/Nosaukums A/struktūrvienību atalgojuma sistēmas un funkciju pārvaldības analīze un pilnveidošana", kuru saskaņā ar iepirkuma rezultātiem veica SIA "Dynamic University". Pamatojoties uz audita rezultātiem, tika izstrādāta jauna /Nosaukums A/ organizatoriskā struktūra un atalgojuma sistēma un ar 2016.gada 18.jūlija /Nosaukums A/valdes lēmumu Nr.8/1 "Par valsts SIA /Nosaukums A/ struktūru, samaksas sistēmu un sociālajām garantijām" uzsākta strukturālo un organizatorisko izmaiņu ieviešana, paredzot to spēkā stāšanos 2017.gada 1.janvārī. Strukturālo un organizatorisko izmaiņu rezultātā tika pārveidota /Nosaukums A/ organizatoriskā struktūra, samazināts amata vietu skaits, pārstrādāts amatu saraksts, veikta amatu klasifikācija saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtība" (turpmāk — Profesiju klasifikators), izstrādāti jauni amatu apraksti, vienlaikus uzsākot jaunas atalgojuma sistēmas ieviešanu. Atalgojuma sistēmas ietvaros visi /Nosaukums A/amati, vadoties pēc amata pienākumu sarežģītības, lēmumu pieņemšanas un atbildības apjoma, kā arī minimālajām izglītības un pieredzes prasībām, tika sagrupēti vairākos līmeņos. Izvērtējot pienākumu un atbildības apjomu, kādi bija noteikti vecākā eksperta autopārvadājumu jautājumos amatam, secināts, ka tie neatbilst atalgojuma sistēmā paredzētajam eksperta līmeņa amatam, kā arī ar 2015.gada 30.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.364 "Kārtība, kādā veicami iekšzemes pasažieru neregulārie pārvadājumi un speciālie regulārie pārvadājumi" spēkā stāšanos, /Nosaukums A/nepieciešamība veikt neregulāro autopārvadājumu nozares ekspertīzi normatīvā regulējuma izstrādei, zaudējusi aktualitāti, tāpēc pieņemts lēmums pārorientēt darbu neregulāro pasažieru pārvadājumu jomā, lielāku uzsvaru liekot uz neregulāro pasažieru pārvadātāju kontroļu veikšanu. /Nosaukums A/2016.gada 7.novembra valdes sēdē apstiprināts /Nosaukums A/amatu saraksts, paredzot tā spēkā stāšanos ar 2017.gada 1.janvāri, ar kuru no /Nosaukums A/amatu saraksta izslēgts Licencēšanas daļas vecākā eksperta amats un iekļauts Licencēšanas daļas transporta kontroliera amats. Transporta kontroliera amata mērķis ir kontrolēt autopārvadājumu veikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un sadarboties ar autopārvadājumu kontroles institūcijām. Amata aprakstā definētas amata galvenās atbildības jomas un to procentuālais svars attiecībā pret citām jomām:

1. Neregulāro pasažieru pārvadātāju kontroles organizēšana — 70%;
2. Priekšlikumu sniegšana — 15%;
3. Klientu konsultēšana — 10%;
4. Citi pienākumi — 5°A.

Izvērtējot amatam noteikto atbildības jomu īpatsvaru, secināts, ka galvenā un noteicošā nozīme konkrētajam amatam atbilstoši tā izveidošanas mērķim ir piešķirta kontroles funkcijas nodrošināšanai —70%. Saskaņā ar Latviešu valodas literārās vārdnīcas skaidrojumu kontrolieris ir cilvēks, kas kontrolē, savukārt Akadēmiskajā terminu datu bāzē profesijai eksperts sniegts šāds apraksts — pieredzējis kādas nozares, kādu jautājumu labs speciālists, ko pieaicina, lai viņš tuvāk izpētītu kādu jautājumu vai dotu noteiktu atzinumu strīdīgos gadījumos. Ņemot vērā, ka Profesiju klasifikatorā nav iekļauti konkrēti amatu pienākumi, amatu apraksti, uzdevumi un funkcijas, bet ietverti profesiju grupas profesionālās darbības pamatuzdevumi, no visiem Profesiju klasifikatorā pieejamiem profesiju nosaukumiem tika izvēlēts amata nosaukums, kas visprecīzāk raksturo darbības nozari un amata pamatfunkcijas — transporta KONTROLIERIS (profesijas kods — 4323 04). Turklāt, Profesiju klasifikators ir izveidots ar mērķi nodrošināt starptautiskai praksei atbilstošu darbaspēka uzskaiti un salīdzināšanu, tādējādi /Nosaukums A/ieskatā tādi organizatoriska rakstura pasākumi, kā rezultātā tiek mainīta amata klasifikācija, pati par sevi nav uzskatāma par pazemināšanu amatā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, /Nosaukums A/ pilnībā noraida Prasītāja iebildumus par to, ka piedāvātie darba līguma grozījumi maina tikai amata nosaukumu, bet ne amata pienākumus, kā arī būtiski pazemina darbinieku amatā. /Nosaukums A/noraida Prasītāja iebildumus par to, ka darba līgumā un jaunajā amata aprakstā noteiktais neatbilst Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 4.panta sestās daļas, 7.panta pirmās un otrās daļas prasībām, kā arī neatbilst šī likuma 1.pielikumā "Valsts un pašvaldību institūciju amatu saimes, apakšsaimes un to apraksts" noteiktajam, jo: 1) uz valsts kapitālsabiedrībām, kāda ir arī /Nosaukums A/, attiecas tikai Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma (turpmāk — Atlīdzības likums) 2.panta 4.1 daļa, kas nosaka atlīdzības noteikšanas kritēriju un darba samaksas apmēra sadalījumā pa amatu grupām publiskošanas nosacījumus mājaslapā saskaņā ar attiecīgiem Ministru kabineta noteikumiem. 2) Atlīdzības likuma 4.panta Mēnešalgas apmēra sadalījumā pa amatu grupām sestā daļa — Pašvaldību kapitālsabiedrībās vai publiski privātās kapitālsabiedrībās, kas noslēgušas līgumu par sniedzamo veselības aprūpes pakalpojumu nodarbinātajām ārstniecības personām, kuras sniedz no valsts pašvaldības budžeta apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, un ārstniecības personām, kuras sniedz no pašvaldību budžetiem apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus pašvaldību izglītības iestādēs mēnešalgas apmēru nosaka atbilstoši amata novērtējumam — nav saistīta ar /Nosaukums A/darbību. 3) Atlīdzības likuma septītā panta Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs un mēnešalgu grupas pirmā un otrā daļa un Atlīdzības likuma 1.pielikums nosaka amata klasifikāciju valsts un pašvaldību iestādēs, kas nav piemērojami /Nosaukums A/. 4) Transporta kontroliera amata aprakstā norādītā amata saime un līmenis ir daļa no /Nosaukums A/atalgojuma sistēmas, kur līdzīgi kā Atlīdzības likuma 1.pielikumā sagrupēti visi /Nosaukums A/amati saimēs un līmeņos pēc amatu piederības noteiktai nozarei (jomai) un atalgojuma līmeni raksturojošiem amata pamatpienākumiem.

/Nosaukums A/noraida Prasītāja iebildumus par to, ka darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā noteiktā transporta kontrolierim noteiktais 10.1līmenis pēc satura neatbilst Darba samaksas sistēmas nolikumā noteiktajam, jo Nolikuma par Valsts STA /Nosaukums A/ darba samaksas sistēmu, kas apstiprināts /Nosaukums A/2016.gada 18.jūlija valdes sēdē, protokola Nr.8, un saskaņots /Nosaukums A/2016.gada 12.augusta dalībnieku sapulcē, protokola Nr.5 (turpmāk Darba samaksas nolikums) 1.pielikumā iekļauts vispārējs atalgojuma līmeņa apraksts, kas neraksturo kādu konkrētu amatu, jo konkrētā amata pienākumi un kvalifikācijas prasības tiek norādītas amata aprakstā, kā arī atalgojuma līmeņi tiek noteikti, pamatojoties uz Darba samaksas nolikuma 9.punktā noteiktajiem kritērijiem — atbildība, rīcības brīvība, ietekme uz rezultātu, problēmu risināšana, lēmumu pieņemšana un sarežģītība, profesionālās zināšanas, prasmes un pieredze. Pamatojoties uz veiktajām izmaiņām /Nosaukums A/struktūrā, amata klasifikācijā un amata aprakstā, Prasītājam, ievērojot Darba likuma 103.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto uzteikuma izsniegšanas termiņu, 2016.gada 24.novembrī tika izsniegts uzteikums, kurā papildus informācijai par apstākļiem, kas ir uzteikuma pamatā, ko nosaka Darba likuma 102.pants, tika piedāvāts cits darbs (Darba likuma 101.panta ceturtā dala) — transporta kontroliera amats. Ņemot vērā, ka Darba likums nosaka divus veidus, kā veicami grozījumi Darba līgumā, taču Darba likuma 101.panta ceturtajā daļā nav noteikta īpaša kārtība, kādā darbiniekam jāpiedāvā cits darbs, piedāvājums Prasītājam ieņemt transporta kontroliera amatu tika izteikts sakarā ar Darba likuma 98.pantu — izsniedzot uzteikumu, kas pamatots ar piedāvātajiem grozījumiem Darba līgumā, kurā paskaidrots, ka gadījumā, ja prasītājs nepiekrīt piedāvājumam turpināt darba tiesiskās attiecības transporta kontroliera amatā, darba tiesiskās attiecības ar viņu tiks izbeigtas 2016.2ada 30.decembrī (pēdējā tiesisko attiecību diena) saskaņā ar Darba likuma 101.panta 9.punktu — tiek samazināts darbinieku skaits. Saskaņā ar Darba likuma 104.pantu darbinieku skaita samazināšana ir darba līguma uzteikums tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar darbinieka uzvedību vai viņa spējām, bet ir pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā. Saskaņā ar Senāta pausto viedokli, tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai uzņēmumā ir veikti saimnieciska, organizatoriska, tehnoloģiska vai līdzīga rakstura pasākumi, kuru dēļ darba devējam objektīvi nav iespējams saglabāt darbiniekam iepriekšējos nodarbinātības nosacījumus vai darba apstākļus. Attiecīgi saimnieciska, organizatoriska, tehnoloģiska vai līdzīga rakstura pasākumu uzņēmumā veikšanas nepieciešamības un lietderības pārbaude neietilpst tiesas kompetencē, jo šo jautājumu izlemšana ietilpst darba devēja kompetencē. Judikatūrā ir norādīts, ka Darba likuma 98.pantā ir regulēta kārtība, kādā darba devējs, pamatojoties uz 101.panta noteikumiem, var uzteikt darba līgumu, vienlaicīgi piedāvājot darbiniekam turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši grozītajiem darba līguma noteikumiem. Šāda uzteikuma spēkā stāšanās ir ierobežota ar nosacījumu, kura iestāšanās atkarīga vienīgi no darbinieka gribas, t.i., no tā, vai darbinieks piekrīt vai nepiekrīt darba devēja priekšlikumam. Gadījumā, ja darbinieks nepiekrīt turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši grozītajiem darba līguma noteikumiem, darba devēja uzteikums stājas spēkā.

Papildus paskaidro, ka, pieņemot transporta kontroliera amata piedāvājumu, Prasītājam tiktu nodrošināti tādi paši darba apstākļi un saglabāts iepriekš noteiktais atalgojums, tiktu saglabāti visi materiālie labumi (piemēram, veselības apdrošināšana, transporta izdevumu kompensācija, papildatvaļinājums, atvaļinājuma pabalsts, kompensācijas U.C. materiālie labumi) tādēļ /Nosaukums A/ieskatā, piedāvājot Prasītājam transporta kontroliera amatu, nav noticis darbinieka tiesību aizskārums un nepastāvēja nekādi objektīvi iemesli, lai Prasītājs no piedāvājuma atteiktos. /Nosaukums A/noraida Prasītāja iebildumus par to, ka pēc izteiktā piedāvājuma noraidīšanas, /Nosaukums A/bija pienākums Prasītājam piedāvāt citu amatu, kas pēc Prasītāja ieskatiem bija un būs brīvas arī pēc 2017.gada 1.decembra. /Nosaukums A/, izsniedzot Prasītājam uzteikumu 2016.gada 24.novembrī, ir izpildījusi Darba likuma 101.panta ceturtās daļas noteikto pienākumu — vienlaikus ar uzteikumu, Prasītājam tika piedāvāts cits darbs. Turklāt saskaņā ar Senāta pausto viedokli, iespējai piedāvāt atlaižamajam darbiniekam citu darbu jāpastāv uzteikuma izsniegšanas laikā. Likums neparedz darba devējam pienākumu pēc uzteikuma izsniegšanas darbiniekam ziņot par katru no jauna radušos vakanci un līdz ar to atsaukt vai apturēt uzteikumu līdz brīdim, kad darbinieks izlems par radušās vakances izmantošanu, tāpēc nav pamatota Prasītāja norāde par /Nosaukums A/pienākumu piedāvāt viņam citu darbu, arī tādu, kas uzteikuma izsniegšanas dienā vēl nav vakants, proti, amatus, kas atbrīvosies pēc 2017.gada 1.janvāra. Papildus paskaidro, ka uzteikuma izsniegšanas brīdī, /Nosaukums A/bija brīvas šādas amata vietas — Juridiskās daļas jurists, Sabiedriskā transporta plānošanas daļas maršrutu tīkla plānotājs un Sabiedriskā transporta finanšu analīzes un audita daļas uzraudzības auditors. Jurista amatam izvirzītas šādas obligātās izglītības un pieredzes prasības — otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība tiesību zinātnēs (atbilst piektajam profesionālās kvalifikācijas līmenim un kvalifikācijai "jurists") un pieredze jurista vai līdzvērtīgā amatā vismaz viens gads. Sabiedriskā transporta plānošanas daļas maršrutu tīkla plānotājam (ar 01.01.2017. —

Sabiedriskā transporta plānošanas, analīzes un kontroles daļas Sabiedriskā transporta plānošanas nodaļas maršrutu tīkla plānotājs) izvirzītas šādas obligātās izglītības un pieredzes prasības — augstākā akadēmiskā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (atbilst piektās profesionālās kvalifikācijas līmenim) un pieredze sabiedriskā transporta loģistikas jomā vismaz viens gads. Sabiedriskā transporta finanšu analīzes un audita daļas uzraudzības auditora amatam (ar 01.01.2017. — Sabiedriskā transporta plānošanas, analīzes un kontroles daļas Sabiedriskā transporta audita nodaļas auditors) izvirzītas šādas obligātās izglītības un pieredzes prasības — augstākā akadēmiskā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība (atbilst piektās profesionālās kvalifikācijas līmenim) un pieredze audita jomā vismaz viens gads. Ņemot vērā, ka Prasītāja kvalifikācija neatbilda nevienam no vakantajiem amatiem izvirzītajām prasībām un Darba likuma 101.panta ceturtā daļa nosaka, ka darba devējam ir jāpiedāvā tikai tāds darbs, kuru darbinieks atbilstoši savai kvalifikācijai un spējām varētu veikt,/Nosaukums A/, papildus jau piedāvātajam transporta kontroliera amatam, nebija iespējas piedāvāt Prasītājam citu amatu. /Nosaukums A/noraida Prasītāja iebildumus par brīvo amata vietu likvidēšanu, tādējādi radot Prasītāja tiesisko stāvokli pasliktinošus apstākļus atbilstoši Darba likuma 6.pantā noteiktajam. Darba likuma 6.pants paredz aizliegumu darba devējam piemērot darba nosacījums, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka stāvokli, tātad nevar darba līgumā paredzēt nevienu nosacījumu, kurš ir sliktāks, kā to paredz vispārējā darba likumdošana, turpretim labākus nosacījumus, salīdzinot ar Darba likuma un citu normatīvo aktu normām, var paredzēt Darba likuma norma, uz kuru atsaucas Prasītājs, attiecas uz darbiniekam noteikto nosacījumu piemērošanu darba tiesisko attiecību ietvaros un neattiecas ar uzņēmuma saimniecisko darbību saistītu lēmumu pieņemšanā — amata vietu noteikšanā. Grozījumi /Nosaukums A/amatu sarakstā veikti 2016.gada 24.novembrī (1.pielikums) un 2016.gada 21.decembrī (2.pielikums). 2016.gada 21.decembrī valdes sēdē atkārtoti tika skatīts /Nosaukums A/amatu saraksts un pieņemts lēmums no amatu saraksta izslēgt trīs amata vietas, kas uz lēmuma pieņemšanas brīdi nebija aizpildītas. Minētais lēmums cita starpā pamatots ar to, ka iepriekš minētos vakantos amatus tika plānots aizpildīt tikai pie nosacījuma, ja /Nosaukums A/ar 2017.gada 1.janvāri tiks piešķirta jauna pamatdarbības funkcija, kas saistīta ar autoostu darbības nodrošināšanu un uzraudzību, kam sekojoši tiktu piešķirts arī valsts budžeta finansējums. Šāda funkcija un valsts budžeta finansējums uz šodienu /Nosaukums A/nav piešķirts. Tāpat, pēc 2017.gada 7.decembrī saņemtā Prasītāja lēmuma par atteikšanos no piedāvātā amata, pieņemts lēmums par transporta kontroliera amata izslēgšanu no amatu saraksta ar 2017.gada 1.janvāri. Pieņemot lēmumu par brīvo amata vietu izslēgšanu no amatu saraksta, /Nosaukums A/nav piemērojusi Prasītājam darba nosacījumus, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka stāvokli. Attiecībā uz morālā kaitējuma atlīdzināšanu, Senāts paudis atziņu, ka morālā kaitējuma atlīdzināšana darba tiesiskajās attiecībās ir izvērtējama atbilstoši Darba likuma 29.panta astotajai daļai, kurā šāda atlīdzināšana paredzēta gadījumā, ja darba devējs pārkāpis atšķirīgas attieksmes aizliegumu un aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas (Darba likuma 9.panta izpratnē). Atbilstoši šai normai prasītājam ir jāpierāda, ka viņam ar darba uzteikumu ir nodarīts morālais kaitējums. Tā kā prasības pieteikumā nav minēti tādi apstākļi, kas atbilstu Darba likuma 9. vai 29.pantā norādītajiem apstākļiem, /Nosaukums A/Prasītāja prasību par morālā kaitējuma piedziņu uzskata par nepamatotu un noraidāmu. Vienlaicīgi ar minēto, /Nosaukums A/informē, ka nepiekrīt strīda risināšanai izmantot mediācijas procesu un uzskata, ka strīds izskatāms vispārējā kārtībā.

Savos 2017.gada 13.jūnija papildus paskaidrojumus Atbildētājs norāda, ka /Nosaukums A/2017. gada 31. janvāra paskaidrojumos civillietā Nr. 016040517, jau norādījusi, ka atbilstoši Darba likuma 101. panta ceturtajai daļai tā piedāvāja Prasītājam transporta kontroliera amatu. Prasītāja kvalifikācija neatbilda nevienam citam no uzteikuma izsniegšanas brīdī brīvajiem amatiem, t.i.:

a. juridiskās daļas jurista amatam;

b. sabiedriskā transporta plānošanas daļas maršrutu tīkla plānotāja amatam;

c. sabiedriskā transporta finanšu analīzes un audita daļas uzraudzības auditora amatam.

Izvērtējot Prasītāja izglītības, pieredzes, profesionālo un vispārējo zināšanu atbilstību brīvajiem amatiem, /Nosaukums A/secināja, ka Prasītāja kvalifikācija neatbilst nevienam no šiem brīvajiem amatiem. Jāuzsver, ka kvalifikācijas prasības amatam ir cieši saistītas ar šā amata pienākumiem un gaidāmo darba rezultātu. Bez atbilstošas kvalifikācijas un prasmēm amata pienākumus nav iespējams efektīvi izpildīt. Pieņemot Prasītāju kādā no iepriekš minētajiem amatiem, /Nosaukums A/rīkotos pretēji pašas veiktajiem organizatoriskajiem un saimnieciskajiem pasākumiem. Šāda rīcība būtu vērtējama kā neefektīva, nelietderīga un nesaimnieciska. Turklāt ir jāņem vērā /Nosaukums A/2017. gada 31. janvāra paskaidrojumos norādītais attiecībā uz šo trīs brīvo amatu likvidēšanu, kas apstiprināta ar 2016. gada 21. decembra /Nosaukums A/valdes lēmumu. Minētajos paskaidrojumos ir precizēti šo amatu likvidēšanas iemesli, kas saistīti ar nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu nepiešķiršanu /Nosaukums A/. Prasītājs nav prettiesiski atlaists no darba un attiecīgi nevar pretendēt uz vidējo izpeļņu. Prasījums par vidējās izpeļņas izmaksu par darba piespiedu kavējuma laiku ir blakus prasība, kura atkarīga no tā, vai ir pamatota darbinieka celtā prasība par atjaunošanu darbā. Tā kā konkrētajā gadījumā šī prasība par atjaunošanu darbā ir nepamatota, tad ir noraidāma prasība par vidējās izpeļņas izmaksu. Judikatūrā ir atzīts, ka, izlemjot jautājumu par vidējās izpeļņas piedziņu, jāizvērtē, vai darbinieks pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas strādājis pie cita darba devēja. Šajā sakarā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts norādīja, ka atlaistajam darbiniekam līdz strīda izšķiršanai tiesā nav pienākums strādāt citur, kaut gan tāda iespēja viņam būtu. Taču, ja darbinieks šo iespēju ir izmantojis un strādājis citu, mazāk apmaksātu darbu, tad jautājums par vidējās izpeļņas starpības piedziņu ir risināms analoģiski Darba likuma 126. panta otrajā daļā noteiktajam. Savukārt šī panta noteikumi nav piemērojami, ja darbinieks līdz strīda izšķiršanai ir strādājis citā darbā ar tādu pašu vai lielāku samaksu (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Plēnuma un tiesu prakses vispārināšanas dala "Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar darba līguma izbeigšanos vai grozīšanu", 2004, 21. lpp.). Līdz ar to atlīdzību par darba piespiedu kavējumu ir pamats piedzīt tikai par to laiku no atlaišanas no darba līdz strīda izšķiršanai tiesā, kurā darbinieks nav strādājis pie cita darba devēja. Bet, ja darbinieks ir strādājis par mazāku darba samaksu nekā iepriekšējā darbā, par attiecīgo laiku ir piedzenama vidējās izpeļņas starpība (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Plēnuma un tiesu prakses vispārināšanas dala "Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar darba līguma izbeigšanos vai grozīšanu", 2004, 21. lpp.).

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve /pers. C/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem lūdza atzīt par prettiesisku un spēkā neesošu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums A/" 24.11.2016. darba devēja uzteikumu Nr.1-14/3627 "Par grozījumiem darba līgumā vai darba tiesisko attiecību izbeigšanu"; atjaunot Prasītāju darbā iepriekšējā amatā - vecākais eksperts autopārvadājuma jautājumos ar sprieduma stāšanos spēkā; piedzīt no Atbildētāja vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku; piedzīt no Atbildētāja morālo kaitējumu, kā arī visus tiesāšanās izdevumus (ar lietas vešanu saistītos izdevumus) un paskaidroja, ka 24.11.2016. Prasītājs ir saņēmis Valsts SIA /Nosaukums A/ 24.11.2016. darba devēja uzteikumu, kurā ir piedāvāti grozījumi starp Prasītāju un Valsts SIA /Nosaukums A/ 2014.gada 20.maijā noslēgtajā darba līgumā Nr.2-11/20, izvērtējot piedāvātos Darba līguma grozījumus un to tiesisko pamatojumu atbilstoši Darba likuma 98.panta nosacījumiem 07.12.2016. informējis Darba devēju par to, ka nepiekrīt turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši piedāvātajiem Darba līguma grozījumiem sekojošu apsvērumu dēļ. Atbildētājs Darba devēja uzteikumā ir norādījis, ka ņemot vērā Direkcijas organizatoriska rakstura pasākumus, kā rezultātā tiek veiktas strukturālas izmaiņas — Direkcijas Licencēšanas daļas vecākā eksperta amats tiek likvidēts un tiek izveidots Direkcijas Licencēšanas daļas transporta kontroliera amats". Darba devējs atbilstoši Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai nav piedāvājis Darbiniekam citu darbu, turklāt, pieņemot lēmumu par brīvo amata vietu likvidāciju ir pasliktinājis darbinieka tiesisko stāvokli Darba likuma 6.panta pirmās daļas izpratnē. Prasītāja ieskatā pēc būtības piedāvātie Darba līguma grozījumi maina tikai amata nosaukumu, bet ne amata pienākumus, kā arī būtiski pazemina Darbinieku amatā. Prasītāja ieskatā 2016.gada 21.decembrī valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ valdes sēdē pieņemtas lēmums par brīvo amata vietu likvidēšanu ir uzskatāms par darba devēja rīkojumu, kas pretēji normatīvajiem aktiem pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli.

Atbildētāja pārstāvis, zv.advokāts S.Bērtaitis tiesas sēdē prasību neatzina, norādot, ka tā ir nepamatota. /Nosaukums A/noraida Prasītāja

iebildumus par to, ka darba līguma grozījumos un jaunajā amata aprakstā noteiktā transporta kontrolierim noteiktais 10.1īmenis pēc satura neatbilst Darba samaksas sistēmas nolikumā noteiktajam, jo Nolikuma par Valsts STA /Nosaukums A/ darba samaksas sistēmu, kas apstiprināts /Nosaukums A/2016.gada 18.jūlija valdes sēdē, protokola Nr.8, un saskaņots /Nosaukums A/2016.gada 12.augusta dalībnieku sapulcē, protokola Nr.5 (turpmāk Darba samaksas nolikums) 1.pielikumā iekļauts vispārējs atalgojuma līmeņa apraksts, kas neraksturo kādu konkrētu amatu, jo konkrētā amata pienākumi un kvalifikācijas prasības tiek norādītas amata aprakstā, kā arī atalgojuma līmeņi tiek noteikti, pamatojoties uz Darba samaksas nolikuma 9.punktā noteiktajiem kritērijiem — atbildība, rīcības brīvība, ietekme uz rezultātu, problēmu risināšana, lēmumu pieņemšana un sarežģītība, profesionālās zināšanas, prasmes un pieredze. Pamatojoties uz veiktajām izmaiņām /Nosaukums A/struktūrā, amata klasifikācijā un amata aprakstā, Prasītājam, ievērojot Darba likuma 103.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto uzteikuma izsniegšanas termiņu, 2016.gada 24.novembrī tika izsniegts uzteikums, kurā papildus informācijai par apstākļiem, kas ir uzteikuma pamatā, ko nosaka Darba likuma 102.pants, tika piedāvāts cits darbs — transporta kontroliera amats. Pieņemot transporta kontroliera amata piedāvājumu, Prasītājam tiktu nodrošināti tādi paši darba apstākļi un saglabāts iepriekš noteiktais atalgojums, tiktu saglabāti visi materiālie labumi (piemēram, veselības apdrošināšana, transporta izdevumu kompensācija, papildatvaļinājums, atvaļinājuma pabalsts, kompensācijas U.C. materiālie labumi) tādēļ /Nosaukums A/ieskatā, piedāvājot Prasītājam transporta kontroliera amatu, nav noticis darbinieka tiesību aizskārums un nepastāvēja nekādi objektīvi iemesli, lai Prasītājs no piedāvājuma atteiktos.

Izvērtējot Prasītāja izglītības, pieredzes, profesionālo un vispārējo zināšanu atbilstību brīvajiem amatiem, /Nosaukums A/secināja, ka Prasītāja kvalifikācija neatbilst nevienam no brīvajiem amatiem. Jāuzsver, ka kvalifikācijas prasības amatam ir cieši saistītas ar šā amata pienākumiem un gaidāmo darba rezultātu. Bez atbilstošas kvalifikācijas un prasmēm amata pienākumus nav iespējams efektīvi izpildīt. Pieņemot Prasītāju kādā no iepriekš minētajiem amatiem, /Nosaukums A/rīkotos pretēji pašas veiktajiem organizatoriskajiem un saimnieciskajiem pasākumiem. Šāda rīcība būtu vērtējama kā neefektīva, nelietderīga un nesaimnieciska.

Uzklausījusi prasītāja pārstāvja un atbildētāja pārstāvja paskaidrojumus, iepazinusies ar lietas materiāliem tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Lietā nav strīda, ka – 1)2014.gada 20.maijā starp Prasītāju, un Atbildētāju, kā darba devēju, tika noslēgts Darba līgums Nr.2-11/20 saskaņā ar kuru Prasītājs stājas darbā pie Darba devēja, un Darba devējs pieņem viņu darbā Licencēšanas daļā par vecāko ekspertu.

2)Ar 2016.gada 18,jūlija /Nosaukums A/valdes lēmumu Nr.8/1 "Par valsts SIA /Nosaukums A/ struktūru, samaksas sistēmu un sociālajām garantijām" uzsākta strukturālo un organizatorisko izmaiņu ieviešana, paredzot to spēkā stāšanos 2017.gada 1.janvārī. (lietas 190.lapa)

Strukturālo un organizatorisko izmaiņu rezultātā tika pārveidota /Nosaukums A/organizatoriskā struktūra, samazināts amata vietu skaits, pārstrādāts amatu saraksts, veikta amatu klasifikācija saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr.461 "Noteikumi par profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtība"

3)24.11.2016. Prasītājs ir saņēmis Valsts SIA /Nosaukums A/ 24.11.2016. darba devēja priekšlikumu Nr.1-14/3627 "Par grozījumiem darba līgumā vai darba tiesisko attiecību izbeigšanu", kurā ir piedāvāti grozījumi starp Prasītāju un Valsts SIA /Nosaukums A/ 2014.gada 20.maijā noslēgtajā darba līgumā Nr.2-11/20. (lietas 18., 19.-21.lapa), kurā ietverts paziņojums par Licencēšanas daļas vecākā eksperta amata likvidēšanu, jauna amata Licencēšanas daļas transporta kontroliera amata izveidošanu kuru piedāvāja ieņemt prasītājam, veicot grozījumus darba līgumā, slēdzot esošā darba līguma pārjaunojumu un turpinot darba tiesiskās attiecības transporta kontroliera amatā ar mēnešalgu 1200.-EUR.

4) Priekšlikumā ietverta atsauksme uz darba likuma 98. panta pirmo daļu, ka gadījumā, ja /pers. F/ nepiekritīs piedāvātajiem grozījumiem, tad vēstule ir uzskatāma par darba līguma uzteikumu un darba tiesiskās attiecības tiks izbeigtas 2016. gada 30. decembrī (pēdējā tiesisko attiecību diena) saskaņā ar Darba likuma 101. panta pirmās daļas devīto punktu.

5)Prasītājs 2016. gada 7. decembrī rakstveidā ir paudis savu attieksmi, norādot, ka nepiekrīt darba līguma grozījumiem.(lietas lapa 18.)

Darba likuma 102.pants uzliek par pienākumu darba devējam, uzteicot darba līgumu, rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Prasītājam 2016.gada 24. novembrī izsniegtais priekšlikums uzskatāms par piedāvājumu grozīt darba līgumu, kā arī, gadījumā ja darbinieks nepiekrīt darba līguma grozījumiem, par darba līguma uzteikumu,.

Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu līgums ir vienošanās par saistību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu, līdz ar ko arī līguma pārgrozīšanas gadījumā piemērojami nosacījumi par priekšlikumu (oferti) un piekrišanu (akceptu).

Lietā tiek viennozīmīgi nodibināts, ka prasītājs 2016.gada 24.novembrī ir saņēmis priekšlikumu (oferti) no atbildētāja par spēkā esoša darba līguma grozījumiem un 2016. gada 7. decembrī rakstveidā ir noraidījusi šo oferti, priekšlikums no prasītāja puses nav ticis akceptēts.

Lietā nav ziņu, ka līdz 2016. gada 30. decembrim prasītājs būtu mainījis savu nostāju un būtu piekritis turpināt darba tiesiskās attiecības, veicot darbu transporta kontroliera amatā.Tas nozīmē, ka grozījums nav noticis.

Līdz ar ko tiesa konstatē, ka darba devējs pienācīgā kārtā ir darījis zināmus prasītājam apstākļus, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Tiesiskās sekas, kas iestājas šajā gadījumā tiek regulētas Darba likuma 98.panta pirmajā daļā, kas nosaka, ka darba devējam saskaņā ar šā likuma 101.panta pirmās daļas noteikumiem ir tiesības ne vēlāk kā vienu mēnesi iepriekš rakstveidā uzteikt darba līgumu ar nosacījumu, ka darba tiesiskās attiecības tiks izbeigtas, ja darbinieks nepiekritīs tās turpināt atbilstoši darba devēja piedāvātajiem darba līguma grozījumiem.

Šajā normā ir noteikta kārtība, kādā darba devējs var uzteikt darba līgumu, vienlaikus piedāvājot darbiniekam turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši grozītiem noteikumiem. Šāda uzteikuma spēkā stāšanās ir aprobežota ar patvaļīgu nosacījumu, kura iestāšanās atkarīga vienīgi no darbinieka gribas, t.i., no tā, vai darbinieks piekrīt vai nepiekrīt turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši grozītiem darba līguma noteikumiem (Kalniņš E. Prasība par atjaunošanu darbā//Jurista vārds.- Nr.12 (317) 30.03.2004.).

Tiesa pievienojas tiesību teorijā paustajām atziņām, proti, ka Darba likuma 98.panta pirmās daļas norma nav patstāvīgs darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamats. Taču tanī pat laikā tiesa vadās pēc zinātnieku atziņām, kurās norādīts, ka, izvērtējot darba likuma 98.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā izteikta darba līguma uzteikuma tiesisko pamatotību (Darba likuma 98.panta ceturtā daļa), strīds ir nevis par to, vai darba tiesiskās attiecības juridiski ir izbeigušās ar darba devēja uzteikumu, bet gan par to, vai darba līguma grozīšana ir tiesiski pamatota (Kalniņš E. Privāttiesību teorija un prakse.-Rīga:TNA,2005.-298.lpp).

Šī atziņa atbilst Darba likuma 98.panta ceturtajā daļā noteiktajam, ka gadījumos, kad darbinieks uzskata, ka darba līguma uzteikums atbilstoši šī panta pirmajai daļai nav tiesiski pamatots, viņam ir tiesības celt tiesā prasību par šāda uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Izskatot lietu tiesa ņem vērā analoģiskā lietās paustās Judikatūras tēzes:

1) Par darba līguma uzteikumu saistībā ar tajā piedāvātajiem grozījumiem.

Darba likuma 98. panta pirmās daļas norma nav patstāvīgs darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamats, jo tā ir saistīta ar darba likuma 101. pantā regulēto darba devēja uzteikumu. Izvērtējot Darba likuma 98. panta noteiktajā kārtībā izteikta darba līguma uzteikuma tiesiskumu, jāpārbauda darba līguma grozījumu pamatojums, no kura likumības un pamatotības atkarīgs uzteikuma tiesiskums. (lietas Nr. SKC-309/2010)

2)Par darba devēja uzteikumu un uzteikšanas termiņu.

Tēzes:

1. Ja darbinieka amats tiek likvidēts organizatorisku un saimniecisku iemeslu dēļ, un darba devējam objektīvi nav iespējams saglabāt darbinieka iepriekšējos darba apstākļus, darba uzteikums tiek izsniegts Darba likuma 101. panta kārtībā. Tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt minēto pasākumu veikšanas nepieciešamību un lietderību, jo šo jautājumu izlemšana ietilpst darba devēja kompetencē.
2. Darba likuma 103. panta pirmā daļas trešajā punktā noteikts, ka, ja darba koplīgumā nav noteikts garāks uzteikuma termiņš, darba devējam, uzteicot darba līgumu, jāievēro minētajā pantā noteiktie termiņi. Līdz ar to, garāks uzteikuma termiņš var būt tad, ja tas ir atrunāts darba koplīgumā vai darba līgumā.
3. Darba devēja uzteikuma gadījumā darba tiesisko attiecību faktiskai izbeigšanai(atlaišanai no darba) pēc uzteikuma termiņa beigām nav patstāvīgas tiesiskas nozīmes.(lietas Nr. SKC-145/2008)

Izvērtējot pušu paskaidrojumus, lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka darba līguma grozīšana ir bijusi tiesiski pamatota, jo tā balstīta uz reālo sociāli ekonomisko situāciju valstī un uzņēmumā, uz audita laikā izdarītajiem auditora secinājumiem par reorganizācijas nepieciešamību un ieteikumiem /1.sēj. lietas lapa 84-189/, kā arī uzņēmuma budžeta samazinājumu. Līdz ar ko tiesa konstatē, ka līguma grozījumi pamatoti uz apstākļiem, kas saistīti ar saimnieciska un organizatoriska rakstura pasākumu veikšanu valsts uzņēmumā, veikti saskaņā ar auditoru izdarītajiem secinājumiem un ieteikumiem, kas atbilst Darba likuma 101.panta pirmās daļas dispozīcijai.

Kā izriet no 24.11.2016., darba devēja priekšlikuma prasītājam ticis piedāvāts darbs transporta kontroliera amatā ar atalgojumu 1200 *euro* mēnesī. Izsakot piedāvājumu turpināt darba tiesiskās attiecības transporta kontroliera amatā, atbildētājs tika izsniedzis prasītājam grozījumus darba līgumā, no kuriem izriet, ka pārsvarā prasītājam jāpilda tās pašas funkcija, kas bija paredzētas iepriekšējā amata aprakstā, papildus veicot autopārvadājumu kontroles funkcijas, saglabājot atalgojumu tādā pašā apmērā, kāds bija noteikts pirmajā darba līgumā, kam viņš nav piekritis.

Tiesa atzīst, ka izsakot piedāvājumu prasītājam turpināt darba attiecības jaunizvedotajā transporta kontroliera amatā, darba devējs ir izrādījis vēlēšanos nevis atbrīvoties no prasītāja, bet ir izrādījis vēlēšanos saglabāt darba tiesiskās attiecības.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis apliecinājis, ka prasītājs būtu piekritis darba līguma grozījumiem un tajā ietvertajiem nosacījumiem, ja darba devējs būt izvēlējies amata nosaukumu nevis transporta kontrolieris, bet būtu izvēlējies amata nosaukumu -speciālists.

Darba likuma normas neparedz, ka darbinieks varētu dod norādījumus savam darba devējam, kādi amati ir jālikvidē, kādi amati un ar kādu nosaukumu jāveido. Tiesa atzīst ka šo lēmumu pieņemšana ir tikai un vienīgi darba devēja kompetencē.

Tā kā lietā tiek nodibināts, ka faktiski darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatā ar prasītāju ir bijusi uzņēmuma reorganizācija, amatu pienākumu pārdale un vakanto amatu skaita samazināšana, tiesa atzīst, ka darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamats ar prasītāju ir Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkts un 98.panta pirmā daļa.

Darba devējs ir pierādījis, ka ir notiek uzņēmuma reorganizācija, amatpienākumu pārdale, kā arī darbinieku skaita samazināšana, līdz ar ko tiesas ieskatā darba devējs savu rīcību pamatoti traktējis kā uzņēmuma reorganizāciju, amata pienākumu pārdali, vakanto darba vietu skaita samazināšanu, atsaucoties uz Darba likuma 98. un 101.panta pirmās daļas 9.punktu.

Līdz šim judikatūrā viennozīmīgi tika pausta atziņa, ka Darba likuma 98.panta pirmā daļa nav un nevar būt patstāvīgs darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamats, tiesa vadās pēc jaunākajām tiesu praksē paustajām atziņām, kas pēc būtības nenonāk pretrunā ar līdzšinējo tiesu praksi.

2009.gada 22.aprīļa Augstākās tiesas Senāta spriedumā lietā Nr.SKC-203/2009, kurā lietas faktiskie apstākļi ir faktiski analogi izskatāmās lietas faktiskajiem apstākļiem, konstatējot, ka rīkojums par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ir pamatots uz Darba likuma 98.panta pirmās daļas pamata, secinājis, ka gadījumā, ja darbinieks nepiekrīt turpināt darba tiesiskās attiecības atbilstoši grozītajiem darba līguma noteikumiem, darba devēja uzteikums stājas spēkā, kā rezultātā darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darba devējam ir pamats izbeigt darba tiesiskās attiecības uz Darba likuma 98. un 101.panta 9.punkta pamata.

Darba devējs nevar piespiest darbinieku turpināt darba tiesiskās attiecības, ja darbinieks nav piekritis piedāvātajiem grozījumiem darba līgumā.

Uzteicot darbu atbilstoši Darba likuma 98.panta pirmās daļas un 101. panta 9. punkta nosacījumiem, darba devējs ir rīkojies labā ticībā un ir ievērojis normatīvo aktu prasības, līdz ar ko prasība ir noraidāma.

Tiesa atzīst par nepamatotu prasītāja argumentu, ka darba devējs būtu vēlējies no viņa atbrīvoties, vai pasliktinājis viņa stāvokli, pazeminot amatā, jo tas ir pretrunā ar atbildētāja priekšlikumu prasītājam turpināt darba attiecības jaunizveidotajā transporta kontroliera amatā saglabājot likvidējamā amata algas apmēru.

Tiesa vērš uzmanību, ka atbildētāja lēmumu likvidēt uzņēmumā prasītājam piedāvāto transporta kontroliera amatu no 2017. gada 1. janvāra tieši ietekmēja tas apstāklis, ka prasītājs atteicās turpināt darba attiecības šajā amatā un līdz priekšlikumā noteiktajam laikam savu lēmumu, neturpināt darba attiecības saskaņā ar grozījumiem darba līgumā, netika mainījis.

Tiesa atzīst par nepamatotu prasītāja argumentu, ka piedāvājot grozījumus darba līgumā, viņš tiktu pazemināts amatā, jo prasītājs pirms grozījumiem neieņēma nekādus vadošus amatus uzņēmumā, vai amatu, kura pienākumos ietilptu citu darbinieku darba organizācija vai vadība.

Tiesa nekonstatē, ka darba līguma grozījumi ietvertu nosacījumus, kas pasliktinātu prasītāja darba tiesisko stāvokli, jo faktiski tiek saglabātas iepriekšējā darba līguma paredzētās tiesības, sociālās garantijas, kā arī pienākumi. Piedāvātajā amatā darba algas apmērs ir saglabāts iepriekšējais.

Lietas izskatīšanas laikā nav konstatēta darba piespiedu kavēšana, jo prasītājs labprātīgi atteicās no piedāvātā amata.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmajā daļā noteikts, ka, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, otrajā daļā noteikts, ka, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos, ceturtajā daļā noteikts, ka, ja abas puses ir atbrīvotas no tiesas izdevumu samaksas, tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Ņemot vērā, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 5.punktu prasītājs ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, bet prasība pret atbildētāju tiek noraidīta, tiesas izdevumus uzņemas valsts.

Pamatojoties uz augšminēto un Civilprocesa likuma 8., 97., 193.,430., 432., 434. pantiem, Darba likuma 1., 98., 101., 102., 103., 104.pantiem,

nosprieda

noraidīt /pers. F/, personas kods /personas kods/, prasību pret VSIA "/nosaukums A/", reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas samaksu par visu darba piespiedu kavējuma laiku.

Spriedumu 20 dienu laikā var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Jēkabpils rajona tiesā.

Tiesnesis (personiskais paraksts) V.Trušels